

30.11.2023

Hyvinvointialueet (pl. Keski-Uudenmaan hyvinvointialue)
Helsingin kaupunki
HUS-yhtymä

Päätös hyvinvointialueille, Helsingin kaupungille ja HUS-yhtymälle sote- ja pelastustoimen uudistuksen välttämättömiin ICT-valmistelukustannuksiin myönnettyjen avustusten käytön määräajan jatkamisesta

Valtiovarainministeriö on myöntänyt päätöksillään 25.8.2022 (VN/16809/2022) ja 24.11.2022 (VN/23341/2022) avustusta hyvinvointialueille (pl. Keski-Uudenmaan hyvinvointialue), Helsingin kaupungille ja HUS-yhtymälle sote- ja pelastustoimen uudistuksen välttämättömiin, vuosina 2022-2023 toteutuviin, ICT-valmistelukustannuksiin. Avustukset on myönnetty valtion talousarvion momentilta 28.70.05 (sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus).

Edellä mainittujen päätösten mukaan valtionavustusten käyttöön oikeuttavien kustannusten tulee syntyä suoriteperusteiden mukaan viimeistään 31.12.2023.

Määrärahaa saa avustuspäätöksissä tarkemmin eritellyn mukaisesti käyttää toiminnan, hallinnon ja päätöksenteon kannalta välttämättömien ICT-järjestelmien rakentamisesta aiheutuvien kustannusten kattamiseen.

Järjestämisvastuun siirrosta aiheutuneiden ICT-järjestelmien muutosten toteuttaminen on osin vielä kesken. Tähän ovat vaikuttaneet esimerkiksi

- maailmanlaajuinen komponenttipula;
- samanaikaisen mittavan muutos- ja kehittämistyön aiheuttamat resurssihaasteet niin hyvinvointialueilla, kunnissa kuin järjestelmätoimittajilla;
- tietoverkkojen rakentamisen keston aiheuttamat viivästymät irtautumisessa kuntien verkoista;
- sopimuskausien, laskutusjaksojen sekä sopimussiirtojen väliset aikatauluhaasteet.

Tämän vuoksi edellä mainittujen valtionavustusten käyttöaikaa jatketaan siten, että valtionavustusten käyttöön oikeuttavien kustannusten tulee syntyä suoriteperusteiden mukaan viimeistään 31.12.2024.

Päätös ei muuta alkuperäisten päätösten mukaista avustuksen enimmäismäärää tai muita avustuksen käytön ehtoja.

Samalla päivitetään 7.6.2023 annetun avustusten käytön raportointiohjeen määräaikoja siten, että **valtionavustuksen käyttöä koskeva raportti tulee toimittaa valtiovarainministeriölle viimeistään 30.6.2025.**

Avustuksen käyttöaikaa ja raportoinnin määräaikaa lukuun ottamatta raportointiohjeet säilyvät ennallaan. Raporttien perusteella valtiovarainministeriö tekee päätöksen avustuksen maksatuksesta siltä osuudelta, jota ei vielä ole maksettu avustuksen saajille. Maksatuspäätökset tehdään mahdollisimman pian kunkin alueen raportin saamisen jälkeen, kuitenkin niin että avustusten maksatus voidaan tehdä aikaisintaan tammikuussa 2024.

Valtiovarainministeri

Riikka Purra

Finanssineuvos

Anne-Marie Välikangas

Liitteet

Päivitetty ohje hyvinvointialueiden, Helsingin ja HUS-yhtymän ICT-valmisteluun osoitettujen valtionavustusten raportoinnista ja maksatuksesta

VN/23341/2022-VM-29

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

7.6.2023

päivitetty määräaikojen osalta 30.11.2023

VN/16809/2022

VN/23341/2022

Hyvinvointialueet
HUS-yhtymä
Helsingin kaupunki

OHJE HYVINVOINTIALUEIDEN, HELSINGIN JA HUS-YHTYMÄN ICT-VALMISTELUUN OSOITETTUIEN VALTIONAVUSTUSTEN RAPORTOINNISTA JA MAKSATUKSESTA

1. Tausta

Hyvinvointialueille, Helsingin kaupungille ja HUS-yhtymän valmisteluun on myönnetty sote- ja pelastustoimen uudistuksen valmisteluun valtionavustuksia kahdelta valtion talousarvion momentilta vuosina 2021–2022. Momentilta 28.89.30 (Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän sekä Helsingin kaupungin eräiden tehtävien rahoitus) on myönnetty yleisavustusta valmisteluun. ICT-valmistelukustannukset puolestaan on budjetoitu pääosin valtion talousarvion momentille 28.70.05 (sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus).

Valtiovarainministeriö valtionapuviranomaisena antaa tämän ohjeen hyvinvointialueille, Helsingin kaupungille ja HUS-yhtymälle valtionavustuslain 37 §:n perusteella ja valtioneuvoston asetuksen (820/2021) 8 §:n mukaisesti.

Raporttiohje koskee valtiovarainministeriön 25.8.2022 ja 24.11.2022 tekemiä päätöksiä valtionavustuksesta hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän toiminnan käynnistämisen kannalta välttämättömiin ICT-valmistelukustannuksiin (VN/16809/2022 ja VN/23341/2022). Näiden kahden päätöksen osalta raportointi voidaan tehdä yhtenä kokonaisuutena.

Raporttien perusteella valtiovarainministeriö tekee päätöksen avustuksen maksatuksesta siltä osuudelta, jota ei vielä ole avustuksen saajalle maksettu. Maksatuspäätökset tehdään mahdollisimman pian kunkin alueen raportin saamisen jälkeen, kuitenkin niin, että avustusten maksatus voidaan tehdä aikaisintaan tammikuussa 2024¹.

Ohje ei koske sosiaali- ja terveysministeriön momentilta 28.70.05 ICT-valmisteluun myönnettyjä avustuksia, joiden käytöstä raportoidaan STM:n ohjeistuksen mukai-

¹ Maksamaton, noin 100 miljoonan euron, osuus valtionavustuksesta budjetoidaan valtion talousarvioon vuodelle 2024.

sesti. Ohje ei myöskään koske momentilta 28.89.30 yleiseen valmisteluun myönnettyjä avustuksia, joiden käytöstä on annettu erillinen raportointiohje 20.12.2021 (VN/14629/2021).

Valtioneuvoston asetuksen (820/2021) 8 §:n mukaisesti valtionavustuksen saajan on laadittava valtionapuviranomaisen ilmoittamalla tavalla selvitys valtionavustuksella saavutetuista tuloksista ja hankkeen vaikuttavuudesta sekä hankkeen toteuttamisesta ja sen kustannuksista. Selvitykseen on liitettävä tilintarkastajan lausunto avustuksen käytöstä.

2. Valtionavustuksen käytön ehdot

Valtionavustuslain 13 §:n mukaan valtionavustusta saa käyttää ainoastaan valtionavustus päätöksen mukaiseen tarkoitukseen. Lisäksi valtionavustuksen saajan on noudatettava mitä valtionavustuslaissa sekä 8 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään valtionavustuksen käytöstä.

Avustus myönnetään valtion talousarvion puitteissa valtionavustuslain 5 §:n 3 momentin mukaisena erityisavustuksena. **Avustusta saa käyttää vain valtioneuvoston asetuksen 820/2021, muutettu 9.6.2022 413/2022 mukaisiin käyttötaroituksiin.**

Määrärahaa saa käyttää toiminnan, hallinnon ja päätöksenteon kannalta välttämättömien ICT-järjestelmien rakentamisesta aiheutuvien kustannusten kattamiseen. Valtionavustusta saa siten käyttää toiminnan sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuun häiriöttömän siirron kannalta välttämättömiin ICT-muutostehtäviin kuten hankintoihin, käyttökuluihin sekä ohjelmistolisensseihin ja muihin vastaaviin käyttöoikeusmaksuihin. Valtionavustuksen saajan tulee hyödyntää hyvinvointialueiden viitearkkitehtuuria soveltuvin osin oman kehittämisensä pohjana.

Valtionavustusta saa käyttää kansalaisille suunnattujen digitaalisten palveluiden välttämättömiin muutoksiin ja yhdenmukaistamiseen, kuten yhteisten verkkosivujen toteuttamiseen, siltä osin, kun muutokset aiheutuvat uudistukseen liittyvän lainsäädännön voimaantulosta. Valtionavustukseen hyväksyttäviä kustannuksia eivät ole merkittävät uusien palveluiden kehitys tai olemassa olevien laajentaminen.

Valtionavustusta saa käyttää asiakas- ja potilastietojärjestelmien välttämättömään yhteensovittamiseen, kuten konsolidointeihin ja integrointeihin, siltä osin, kun muutokset aiheutuvat uudistukseen liittyvän lainsäädännön voimaantulosta. Hyväksyttäviä kustannuksia eivät kuitenkaan ole laajamittaiset uudet asiakas- ja potilastietojärjestelmien hankinnat. Valtionavustusta saa käyttää Kanta-palveluiden käyttöönotosta tai liitynnöistä aiheutuviin kustannuksiin niin, että valtionavustuksen saajalla on säädettyjen vaatimusten mukainen tietojärjestelmä käytössään.

Rahoitusta ei saa käyttää Kanta-palveluiden kanssa päällekkäisten ratkaisujen hankintaan ja kehittämiseen eikä myöskään sellaisten ratkaisujen muutoksiin tai jatkokehittämiseen, jotka ovat Kanta-palveluiden kanssa päällekkäisiä. Rekisterinpitäjien väliset tietojen luovutukset tulee toteuttaa ensisijaisesti Kanta-palvelujen kautta. Uudenmaan erillisratkaisun osalta toimitaan sitä koskevan sääntelyn mukaisesti.

Tietojohdamisen ratkaisujen kehittämisessä on rajauduttava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 29 § edellyttämään välttämättömään kehittämiseen ja huomioitava henkilötietojen käsittelyssä sosiaali- ja terveys-tietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain (552/2021, jatkossa *toisiolaki*) 41 §:n mukainen välttämättömyysehto. Rahoitusta ei voi käyttää toisiolain muiden käyttötarkoitusten (esimerkiksi TKI) mukaiseen kehittämiseen.

Valtionavustusta saa käyttää ensihoidon ja sosiaalipäivystyksen järjestelmien välttämättömiin muutoksiin siltä osin, kun muutokset aiheutuvat uudistukseen liittyvän lainsäädännön voimaantulosta, mutta ei uusiin käyttöönottoihin (esimerkiksi kenttäjärjestelmä-KEJO, Onnettomuuksien ehkäisysovellus sekä Virve 2.0).

Valtionavustusta voidaan käyttää myös valtionavustuslain 7 § 3 momentissa tarkoitetuilla tavoin.

3. Valtionavustuksen käytön raportointi ja maksatus

Valtionavustuspäätöksen mukaisesti valtionavustuksen saajan on raportoitava valtionavustuksen käytöstä valtiovarainministeriölle.

Raportissa tulee osoittaa valtionavustuslain 13 §:n mukaisesti, että valtionavustus on käytetty valtionavustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen. Avustuksensaajan on järjestettävä kirjanpitosan siten, että avustuksen käyttöä voidaan luotettavasti seurata. Valtionavustuksen käytön raportointi tehdään tasolla, josta luotettavasti ilmenee avustuksen kohdentuminen eri menolajeille, kuten palkat, palkkiot ja muut henkilöstökustannukset sekä vuokrat ja palvelujen ostot. HUS-yhtymän ja Helsingin kaupungin kustannuksiksi voidaan hyväksyä myös sisäinen laskutus, mutta vain siltä osin kuin laskutus vastaa kirjanpidon toteutuneita menoja.

Valtionavustukseen oikeuttavien kustannusten tulee syntyä suoriteperusteen mukaan aikavälillä 1.7.2021–31.12.2024. Käyttämättä jäänyt tai liikaa maksettu avustus tai sen osa tulee viivytyksettä palauttaa valtiovarainministeriölle valtionavustuslain 20 §:n mukaisesti. Mahdollinen palautusvelvollisuus koskee 25.8.2022 päivätyn valtionavustuksen jo maksettua osuutta.

Valtionavustuksen käyttöä koskevaan raporttiin on liitettävä tilintarkastajan lausunto avustuksen käytöstä. Lisäksi raportissa tulee olla liitteenä taulukko (ICT-muutoskulujen arviointilomake), jota valtionavustuksen saaja on käyttä-

nyt hakemuksissaan välttämättömien ICT-muutuskustannusten erittelemiseen. Taulukossa tulee olla vertailu alkuperäisistä, hakemuksen mukaisista käyttökohteista ja niiden kustannusarvioista, sekä toteutuneista käyttökohteista ja kustannuksista. Muilta osin avustuksen saajalta ei edellytetä määrämutoista raportointia.

Valtionavustuksen käyttöä koskeva raportti tulee toimittaa viimeistään 30.6.2025. Raportti on toimitettava valtiovarainministeriön kirjaamoon joko kirjepostina (Valtiovarainministeriö, PL 28, 00023 Valtioneuvosto) tai sähköpostina (kirjaamo.vm@gov.fi).

Raportointiaikataulu koskee molempia vuonna 2022 momentilta 28.70.05 myönnettyjä valtionavustuksia (VN/16809/2022 ja VN/23341/2022). Näiden osalta raportointi voidaan tehdä yhtenä kokonaisuutena. Avustuksen maksamista varten raportissa tulee olla tieto tilinumerosta IBAN-muodossa, johon avustus pyydetään maksettavan.

4. Lisätietoja

Tästä ohjeesta lisätietoja annetaan valtiovarainministeriön kunta- ja aluehallinto-osastolta, johon yhteyden voi ottaa ensisijaisesti sähköpostitse (vm.sote@gov.fi).

Jani Pitkäniemi

Ylijohtaja, osastopäällikkö

Ville-Veikko Ahonen

Finanssineuvos, muutosjohtaja